

Ο χαρακτήρας των παγανιστικών εορτών (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/22pHDov>]

δ) Ο κοσμικός χαρακτήρας των ειδωλολατρικών εορτών.

Η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των ειδωλολατρικών εορτών καθιστά τον ερευνητή ικανό να αξιολογήσει με μεγαλύτερη ασφάλεια τα θεολογικά επιχειρήματα των Πατέρων της Εκκλησίας, με τα οποία οι ίδιοι επιχειρούν να καυτηριάσουν την προτεινόμενη εκ των μυστηριακών αυτών θρησκειών πρακτική εορτασμού τους. Τον καθιστά ικανό, με άλλα λόγια, να εκτιμήσει ποιος ήταν ο « παλαιός » τρόπος, με τον οποίο οι ειδωλολάτρες οργάνωναν και πραγματοποιούσαν τις παγανιστικές εορτές τους, και ποια η υπέρβαση στον τρόπο εορτασμού τους που εισηγείται ο Χριστιανισμός.

Πηγή: [wikimedia commons](#)

Εξάλλου, κατ' αυτόν τον τρόπο είναι κανείς σε θέση να εντοπίσει και να

αξιολογήσει μια σωρεία εθίμων εντός της περιόδου του Δωδεκαημέρου, τα οποία παρεισέφρησαν και συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι σήμερα, ως δείκτες της ζύμωσης του αρχαίου Ελληνικού πνεύματος με τον Χριστιανισμό. Τα κάλαντα που τραγουδούν τα παιδιά από πόρτα σε πόρτα και ξυπνούν τον κόσμο για την εορτή που έρχεται, είναι ανάλογα μ' αυτά που είχαμε στην Αρχαιότητα[62]. Το ίδιο συμβαίνει και με τα Χοιροσφάγια [63], έθιμο κατά το οποίο συνηθίζεται να σφάζουμε τους χοίρους. Υπάρχει μια ολόκληρη ιεροτελεστία, όπου το ζώο θυμιατίζεται πριν το σφάξουν, το δε αίμα του χρησιμοποιείται για μαγικό - θρησκευτικούς σκοπούς. Όλη αυτή η ιεροτελεστία παραπέμπει σε ανάλογη θρησκευτική εκδήλωση της αρχαιότητας προς τιμήν του Κρόνου.

Επίσης, το στόλισμα του δέντρου δεν πρέπει να ξεφύγει της σύνδεσης με την δεντρολατρεία, των Ελλήνων. Ο Διόνυσος ονομαζόταν « Δενδρίτης [64] » και μάλιστα, μαζί του τα έλατα και τα πεύκα διατηρούν τους αρχαιότερους συσχετισμούς. Δεν είναι τυχαίο πως από τα πευκοέλατα οι Έλληνες κατασκεύαζαν καράβια και ο Διόνυσος ήταν προστάτης των ναυτικών. Ειδικότερα, στα Διονύσια έβγαίνε και παρέλαυε ένα μικρό καράβι με ρόδες, που για ιστίο είχε ένα έλατο, το οποίο συμβόλιζε τον Διόνυσο. Έτσι, ο στολισμός του καραβιού είναι επίσης, μια πανάρχαια συνήθεια προς τιμή του δενδρίτη Διονύσου. Σ' όλα αυτά πρέπει να προσθέσουμε πως οι αρχαίοι λαοί συνήθιζαν να μεταφέρουν στα σπίτια τους αειθαλή δέντρα, τα οποία μένοντας πράσινα κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ασκούσαν ευεργετική επίδραση στα μέλη της οικογένειας. Ακόμα και η Βασιλόπιττα της Πρωτοχρονιάς και το Χριστόψωμο[65], πρέπει να συσχετιστούν με τον εορταστικό άρτο της Ελληνικής αρχαιότητας που προσφέρονταν στους θεούς ως απαρχή της συγκομιδής, στις μεγάλες αγροτικές εορτές. Όλα τα παραπάνω βέβαια, αναβαπτίστηκαν και ανανοηματοδοτήθηκαν εντός του νέου πολιτισμού που θεμελίωσε η είσοδος του άκτιστου Θεού στο προτσές της ιστορίας.

Θα ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμο να επικεντρώσουμε την έρευνα μας στον τρόπο με τον οποίο οι ειδωλολάτρες εόρταζαν τα γενέθλια του θεού ήλιου, εορτή έναντι της οποίας οι Χριστιανοί αντέταξαν, όπως ήδη ελέχθη, την εορτή του αληθινού ήλιου της δικαιοσύνης, του Χριστού. Εξάλλου, κατά την διάρκεια του τετάρτου και του πέμπτου αιώνα μ. Χ., εξακολουθούσαν να υφίστανται οι εθνικοί, οι οποίοι διατηρούσαν τα αρχαία μυστήρια και τις θρησκευτικές παγανιστικές παραδόσεις. Για παράδειγμα μετά το διάταγμα των Μεδιολάνων, ο Μ. Κωνσταντίνος διά νόμων εξασφάλισε την δημόσια εθνική λατρεία, με την οποία συνεχιζόταν η θέση της εθνικής θρησκείας ως επίσημης θρησκείας του κράτους[66].

Οι Πατέρες, έχουν προφανώς στο νου τους τις παγανιστικές αυτές εορτές, στις

οποίες αντιπροτείνουν, όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο, έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο εορτασμού τους. Στις εορτές αυτές των εθνικών προς τιμήν του θεού ήλιου, εύκολα μπορεί κανείς να εντοπίσει ακραίες κοσμικές πανηγυρικές εκδηλώσεις, που βρίσκονται στο επίκεντρο της τελετουργίας. Ειδικά όλες εκείνες οι γιορτές που αφορούσαν και εορτάζονταν στο χειμερινό ηλιοστάσιο, περιελάμβαναν στοιχεία ηλιακής λατρείας, γλέντια και μεταμφιέσεις, αφού το χειμερινό ηλιοστάσιο θεωρούνταν εποχή μεγάλης θεουργικής σημασίας[67]. Οι Αρχαίοι Έλληνες και λοιποί λαοί έχοντας θεοποιήσει την φύση και παρατηρώντας τις επιδράσεις των ουρανίων σωμάτων επί της γης δεν ήταν δυνατόν να αδιαφορήσουν για τις κινήσεις του ήλιου που επέφεραν την εναλλαγή αυτή.

[Συνεχίζεται]

[62] Τσακίρης, Σ. 2001. Οι εορτές του Δωδεκαημέρου. *Αέροπος*, 35 : 7 - 11.

[63] Ό.π.

[64] Τσαγκρινός, Γ. 1999. Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, η Λευκοθέα και ο Διόνυσος Δενδρίτης. *Ανιχνεύσεις*, 28 : 32-40.

[65] Τσακίρης, Σ. Όπ. παρ.

[66] Στεφανίδης, Β. Όπ. παρ. σ. 143.

[67] Ό.π.